

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

2010-03-22
1 (5)
Dnr 2009:00326

Redovisning av regeringsuppdrag om yrkestävlingar på skolnivå

(1 bilaga)

Härmed redovisas uppdraget givet i regleringsbrev 19 mars 2010 för budgetåret 2009.

Sammanfattning

Skolverket har initierat skoltävlingar på prov inom ett begränsat antal skolor och yrken och gjort en uppskattning av kostnaderna för hur yrkestävlingar på skolnivå kan utvecklas och genomföras nationellt. Beräkningarna grundar sig på det som har framkommit i kontakter med de skolor som genomfört tävlingar på prov, på de kostnader som har uppstått i samband med områdesfinalerna och på senast tillgänglig statistik.

För att uppnå den kvalitetshöjning av undervisningen som skoltävlingar skulle kunna åstadkomma bedömer Skolverket att områdesfinaler bör genomföras. Den totala kostnaden är redovisad både med och utan personalomkostnader. Skolverket har därvid inte gjort någon bedömning om hur långt ett statligt kostnadsåtagande bör sträcka sig utan redovisar bara de kostnader som beräknas uppkomma i samband med genomförande av yrkestävlingar nationellt.

Utredning

Skolverket har fått i uppdrag att lämna förslag på hur yrkestävlingar på skolnivå kan utformas för att stimulera kvalitetsutveckling inom gymnasial yrkesutbildning. Den 1 april 2010 ska en delredovisning göras avseende kostnadsberäkningar för genomförande av yrkestävlingar i full skala. Slutredovisning ska göras 1 oktober 2010.

Bakgrund

Sedan flera år finns Yrkes-SM som är tävlingar i yrkesskicklighet, framför allt genomförda av branschorganisationer och yrkesnämnder. Majoriteten av de tävlande har varit yrkesverksamma under något år och endast ett fåtal av de tävlande är gymnasieelever från yrkesförberedande program.

Utredningens fokus ligger på hur skoltävlingar på gymnasienivå kan bidra till ökad kvalitet inom svensk yrkesutbildning. Målen och kunskapskraven i kursplanerna för varje yrkesområde har varit utgångspunkt för tävlandet. Skolverket menar att det är

av största vikt att de positiva effekter som finns i tävlingsmomenten tas tillvara för att stimulera den enskilde eleven och läraren i gymnasieskolan. Det förslag som Skolverket kommer att presentera i slutredovisningen bygger på en modell med lokala skoltävlingar som följs upp med s.k. ”områdesfinaler”. Dessa finaler kommer sannolikt att inbegripa olika stora områden beroende på vilken omfattning respektive yrkeskategori har.

Enligt uppdraget ska Skolverket utreda hur skoltävlingar kan genomföras nationellt. Hänsyn har därför tagit till befolkningstäthet, glesbygdsområden och var i landet respektive yrkesgränar finns. Med anledning av detta kommer Skolverkets förslag till tävlingsmodell att se olika ut beroende på yrkeskategori och var i landet utbildningen ges. Denna rapport bygger på senast tillgänglig statistik, det vill säga antal ungdomar i årskurs 3 med slutbetyg och 85 % av de elever som gick ut med samlat betygsdokument våren 2009.

Förslag på tävlingsstruktur

I uppdraget ingår att utreda hur yrkestävlingar på skolnivå kan utformas. Vid genomförandet av yrkestävlingar på prov framkom att områdesfinalerna tillför viktiga dimensioner till skoltävlingarna. Elevernas entusiasm blir större och viljan att delta ökar eftersom skoltävlingen blir exponerad i ett större sammanhang. Den viktigaste faktorn är dock samordningen mellan skolor och mötet mellan lärare från dessa. Tävlingsmoment och kursplaner måste diskuteras och därmed också indirekt undervisningsmomenten, vilket innebär ett stort idéflöde emellan skolorna. Områdesfinalerna är därmed ett väsentligt inslag för kvalitetshöjning och likvärdighet av undervisningen.

Skolverket har gjort bedömningen att tävlingarna bör genomföras i två steg, lokala tävlingar på respektive skola och som områdesfinaler där vinnarna från de enskilda skolorna möts. Skolverket anser att områdesfinaler tillför stor del av den kvalitetshöjning av undervisningen som skoltävlingarna vill åstadkomma.

För att möjliggöra lokala skoltävlingar där alla elever ska ges möjlighet att delta, behöver ett nätverk av kontaktskolor skapas. Dessa föreslås ansvara för samordning av de lokala skoltävlingarna och områdesfinalen. Efter de lokala skoltävlingarna, som genomförs på varje skola, ska en områdesfinal arrangeras där de vinnande ungdomarna från skoltävlingarna tävlar mot varandra. Skolverket menar att det är viktigt att behålla känslan av tävling och stimulera till att göra bra prestationer, men samtidigt får inte tävlingsmomentet uppfattas som utslagning och leda till negativa effekter. Med detta som utgångspunkt har diskussioner om hur en modell för hur tävlandet bör se ut, förts med lärare och skolledning vid de skolor som genomfört skoltävlingarna på prov.

Nätverket av kontaktskolor kommer att se olika ut i landet beroende på antal skolor och elever som finns inom respektive yrke och område. I vissa områden, exempelvis i landets norra delar, kommer stora avstånd mellan skolorna innebära större kostnader för resor. Skolverket uppdrag har varit att beakta och beräkna vilka kostnader som kan uppstå i samband med lokala skoltävlingar och områdesfinaler. För

att få en bild av hur nätverket av kontaktskolor kan se ut i de olika yrkena runt om i landet har statistik över vilka nationella yrkesgrenar som finns tagits fram. Cirka 45 olika yrkeskategorier har identifierats vilket innebär att nätverket av kontaktskolor kommer att bli relativt omfattande och komplext.

I samband med de intervjuer som har genomförts har det framkommit att de största kostnaderna kommer i samband med områdesfinalerna. I stort sett alla skolor menar att en lokal skoltävling kan genomföras ute på skolorna med befintlig personal, utrustning och material. I vissa yrkesområden, exempelvis inom florist- och frisöryrkena, kan det uppkomma extra omkostnader när det gäller material.

Tävlingar på utvalda skolor

Under utredningsarbetet har ett flertal skolor kontaktats, branschföreträdare, lärare och skolledare har intervjuats och samtal med elever har genomförts. Det finns en övervägande positiv attityd till skoltävlingar i yrkesskicklighet såväl från branscher som från lärare, skolledare och elever. I försöksverksamheten har Skolverket begränsat deltagandet till sex skolor, men många fler ville vara med.

Vid genomförandet av tävlingar på prov har Skolverket valt ut sju yrkeskategorier på sex skolor och på dessa har lokala tävlingar ägt rum. Områdesfinaler har genomförts på fem skolor. Resterande områdesfinaler kommer att genomföras under våren 2010.

Kontaktskolorna som medverkar är:

Bergagymnasiet - omvårdnad (Eslöv kommun)

Herrgårdsgymnasiet – personbiltekniker (Säffle kommun)

Nacka gymnasium - mode design (Nacka kommun)

IT - Gymnasiet Uppsala - webbdesign (Fristående)

Åre gymnasieskola - kock/servering (Åre kommun)

Strömbackaskolan – svets (Piteå kommun)

Yrkestävlingarna utgick från en inventering av hur arbetet med skoltävlingar ser ut idag. I många yrkesområden finns redan i dag tävlingar i yrkesskicklighet och flera skolor har erfarenhet av detta. Syftet med dessa tävlingar är oftast uttagning till Yrkes-SM och så småningom även Yrkes-VM, WorldSkills Competition och Europeiska mästerskap, EuroSkills. I sådana uttagningstävlingar är branschorganisationerna mycket aktiva och ofta är det de som styr tävlingarna genom att sponsra, ansvara för genomförande, bestämma tävlingsuppgifter och göra bedömningar. Det är Skolverkets uppfattning att dessa uttagningstävlingar mycket väl kan vara en ytterligare nivå på de områdesfinaler som föreslås i utredningen. Skolverkets förslag fokuserar på lokala skoltävlingar och områdesfinaler. För tävlingar på nivåer därefter ansvarar branschorganisationerna genom YSS, Youth Skills Sweden.

Kostnader per år

I den föreslagna modellen med skoltävlingar och områdesfinaler konstaterar Skolverket att de kostnader som uppkommer, sker i samband med områdesfinalerna. En sammanställning över beräknade kostnader bifogas, bilaga 1. Kostnadsberäkningarna grundar sig på uppskattning av kostnader efter Skolverkets kontakter med skolorna som genomförde tävlingarna på prov, på de kostnader som har uppstått i samband med områdesfinalerna och på senast tillgänglig statistik.

De totala kostnaderna för att genomföra skoltävlingar i full skala beräknas till 23 100 000 kr/år exklusive personalomkostnader, se bilaga 1.

Samordningsfunktion, uppföljning, utvärdering, initiala kostnader och utvecklingskostnader

För att säkerställa att tävlingarna får kontinuitet, utveckling och förankring anser Skolverket att en samordningsfunktion bör upprättas. Denna ansvarar för löpande kommunikation med kontaktskolorna, utvärdering av tävlingsverksamheten, utveckling och uppföljning. Initialt kommer troligen särskilda kostnader i form av exempelvis informationsinsatser, förankringsarbete och planering att behövas.

De totala kostnaderna beräknas till 2 000 000 kr/år.

Stöd till kontaktskolor

För att genomföra skoltävlingar i stor skala och för att erbjuda alla elever på yrkesprogram en möjlighet att tävla behöver ett nätverk av kontaktskolor skapas. Dessa skolor ansvarar för information till övriga skolor i området samt för de områdesfinaler som planeras för respektive yrkeskategori. Skolverket har identifierat ca 45 yrkeskategorier i vilka tävlingar kan ordnas. När tävlingar ska anordnas nationellt har Skolverket beräknat att ca 400 områdesfinaler behöver arrangeras årligen. Beräkningarna baseras därför på 400 områdesfinaler.

De totala kostnaderna beräknas till 6 800 000 kr/år.

Särskilt stöd till vissa yrkeskategorier

Ett särskilt stöd föreslås till yrkeskategorier som finns på begränsat antal platser i landet. Detta innebär ökade kostnader för resor och eventuellt uppehålle. För att ordna områdesfinal i till exempel Norrbotten kan det bli aktuellt med resor på 20 - 30 mil. Eftersom många skolor i landet helt saknar erfarenhet av skoltävlingar kan det behövas extra insatser vid uppstart. Det kan till exempel bli aktuellt med ett "faddersystem" där erfarna skolor delar med sig av sina erfarenheter till andra.

De totala kostnaderna beräknas till 500 000 kr/år.

Resekostnader

För att så många skolor som möjligt ska engagera sig i skoltävlingar har Skolverket gjort bedömningen att resor och uppehålle för deltagande i områdestävlingar bör täckas av en central finansiering. Reskostnaderna varierar mycket över landet varför

beräkningen grundas på två schabloner; hälften av resorna beräknas kosta 200 kr, den andra hälften 1000 kr.

De totala kostnaderna beräknas till 4 800 000 kr/år.

Uppehälle

Förslaget grundar sig på att de flesta tävlingar ska avgöras under en dag. I vissa fall kan övernattning bli nödvändig, exempelvis då deltagare kommer från Gotland eller norra Sverige.

De totala kostnaderna beräknas till 9 000 000 kr/år.

Personalomkostnader

Vid samtal med lärare och skolledning från medverkande skolor i försöksverksamheten har det framkommit ett resursbehov för att möjliggöra genomförandet av områdesfinaler. Skolledare och lärare menar att områdestävlingarna inte kommer att kunna genomföras inom den ordinarie ekonomiska ramen. Stor risk finns för att många skolor inte har möjlighet att omfördela eller tillföra resurser på grund av ansträngd ekonomi. Därmed skulle det bli som idag att tävlingar bara bedrivs på de skolor där eldsjälarna inom yrkestävlingar finns. Även om entusiasmen för yrkestävlingar är stor på skolorna så medför områdestävlingarna ett merarbete utöver ordinarie undervisningstid. Detta kan innebära att berörda lärare behöver friställas från undervisningen. Skolverket har gjort bedömningen att ersättning för deltagande lärares kostnader skulle säkerställa ett större deltagande i yrkestävlingar. I kostnaden är även personalomkostnader för den kontaktskola som ansvarar för att anordna områdesfinalen inkluderad.

De totala kostnaderna beräknas till 19 600 000 kr/år.

Per Thullberg
Generaldirektör

Astrid Näslund
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har Camilla Asp, Ragnar Eliasson, Ann Charlotte Gunnarson samt Helen Ångmo i Skolverkets ledningsgrupp deltagit.

Beräknade kostnader för yrkestävlingar på skolnivå

Samordningsfunktion (1 person)	1 200 000
Arvode	950 000
Lokaler	150 000
OH kostnader	50 000
Resor	50 000
Uppföljning/utvärdering	300 000
Dokumentation	100 000
Uppföljningsresor	100 000
Statistik	100 000
Initiala kostnader/utvecklingskostnader	500 000
Nätverksbygge	100 000
Information	150 000
Stödinsatser/förankring	100 000
Utveckling	150 000

Stöd till kontaktskolor **6 800 000**

Omkostnader vid områdesfinaler
2000 kr x 400 områdesfinaler 800 000

Inköp extra material. Stora variationer i kostnader beroende på yrkeskategori.
Beräknad snittkostnad = 5 000 kr
5 000 kr x 400 områdesfinaler 2 000 000

Informationsinsatser, diskussioner med medverkande skolor, eventuella resor för
10 000 kr x 400 kontaktskolor 4 000 000

Särskilt stöd till vissa yrkeskategorier **500 000**

(till exempel där man har ingen eller ringa erfarenhet av tävlingar) 500 000

Resekostnader **4 800 000**

Resekostnaderna är beräknade på 400 områdesfinaler och att antalet resande till varje områdesfinal i snitt är 20 personer. Skillnaderna i resekostnader kommer att vara stor varför två schabloner har använts; hälften av resorna kostar 200 kr, den andra hälften 1000 kr

400 x 20= 8 000 resor
4000 resor x 200 kr 800 000
4000 resor x 1000 kr 4 000 000

Uppehälle **9 000 000**

De flesta tävlingar beräknas kunna genomföras under en dag inklusive restid. I vissa fall kräver dock avstånden en övernattnings, främst i norra Sverige samt Gotland. Uppskattningsvis berör övernattnings 50 skolor. Tävländet sker i ca 45 yrken. 4 personer/skola

50 skolor x 45 yrken x 4 personer=9 000
Beräknad snittkostnad övernattnings= 1000 kr/person
9000 x 1000 kr 9 000 000

Totalkostnad (exklusive personalkostnader) **23 100 000**

Personalkostnader/år **19 600 000**

Beräknade kostnader för skolor som deltar i områdesfinal. I snitt deltar tio lärare/områdesfinal Kostnad/lärare 350 kr/timme, merarbete i snitt tio timmar.

3 500kr x 10 = 35 000 kr/områdesfinal
35 000 x 400 områdesfinaler 14 000 000

Beräknade personalkostnader för kontaktskolan för förberedelse av områdesfinal.
350 kr x 40 tim = 14000
14 000 kr x 400 kontaktskolor 5 600 000

Totalkostnad (inklusive personalkostnader) **42 700 000**
